

Katedra dokumentární tvorby

Posudek teoretické diplomové práce – bakalářské / magisterské

Autor/ka práce: Petr Salaba

Název práce: Tvůrčí umělá inteligence jako kulturní generátor existenciální tísně – jak vzniká a jak se s ní vypořádat

Posudek vedoucí/ho práce XPosudek oponenta/ky

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Helena Bendová, Katedra herního designu

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce.....C.....

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu.....D.....

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu.....B.....

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce.....D.....

Jazyková a stylistická úroveň práce.....D.....

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejeté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě) .....E.....

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava .....B.....

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru.....C.....

Celkové hodnocení diplomové práce (A-F) .....D.....

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Doporučení:

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce obsahuje odstavec shrnující obsah práce a její závěry; rozvádí detailněji hodnocení dílčích kritérií uvedených výše, zejména zdůvodnění známek D, E, F; vyzdvihuje přednosti práce, zvláště v případě hodnocení A, B; formuluje otázky, k nimž se student/ka musí při obhajobě vyjádřit; na závěr uvádí jednoznačné vyjádření, zda autor prokázal či neprokázal schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu, zda jeho práce splňuje či nesplňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, zda vedoucí/oponent práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě a jakou známku navrhuje. Slovní hodnocení má typicky rozsah 1

normostrany; v případě práce bez výtek může být i kratší. U prací, kde není co vytýkat, je namísto položit doplňující otázku ve smyslu, kam by uchazeč pokračoval v dalším výzkumu.

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Na úvod mého posudku alibisticky poznamenám, že diplomová práce Petra Salaby bohužel vznikala hodně narychlo a de facto bez mého vedení – měli jsme jen jednu konzultaci a četla jsem jen malý kus první rozepsané verze, celý text se ke mně dostal až po odevzdání do KOS v lednu. Je to škoda mj. proto, že některé problémy textu, na které budu poukazovat níže, by šly vyřešit poměrně snadno, kdyby bylo trochu více času na dialog nad textem a jeho úpravy.

Kdybych práci vedla normálním způsobem, navrhla bych zcela vypustit některé kapitoly, které ve své stručnosti nedávají smysl, zůstávají na povrchu a připomínají chaotickou směs prvotních poznámek spíše než propracovanou akademickou úvahu. Mezi takovéto zbytné, nefungující kapitoly řadím např. celou druhou kapitolu o sci-fi filmech, kde se argumentace rozpadá na nepřilíhající související krátké zmínky o různých filmech a konceptech. Stejně tak odbytě působí 3. kapitola, snažící se popsat různá rizika spojená s AI v realitě. Ve chvíli, kdy např. podkapitola 3.3 o používání AI jako nástroje propagandy má celkem 4 věty (z toho první je citace Solženicyna), se z textu o této komplexní problematice nedozvídáme de facto nic.

Zásadním problémem textu jsou jednak zmíněná stručnost jednotlivých částí, které se téměř vždy jen letmo dotknou nějakého obrovského, komplikovaného fenoménu, a jednak chaotičnost celkové struktury. Diplomová práce se rozpadá na nesouvisející části, které se rozbíhají do mnoha stran, téměř vždy ale bohužel v enormní rychlosti, bez skutečného ponoru do témat(u). Přislíb z názvu a úvodu práce, že se text zaměří v souvislosti s AI na psychologické a kulturní efekty, které má na recipienty, primárně na způsoby, jimiž vyvolává tíseň, se nenaplní.

Na druhou stranu některé kapitoly v sobě skrývají potenciál a zárodky originálních myšlenek – akorát bohužel opět díky přílišné stručnosti a náhlým myšlenkovým skokům nedokáží většinou dotáhnout argumentaci plynulým způsobem k dostatečně promyšleným závěrům. Mezi takovéto slibné části textu počítám např. podkapitolu 5.2, v níž je Batesonův koncept dvojí vazby chytře aplikován na oblast současné AI tvorby. Další nedotaženou, ale zajímavou částí diplomové práce jsou ta místa v textu, kde Petr využívá texty vytvořené GPT-3 a následně je analyzuje z hlediska toho, jakým specifickým způsobem argumentují, „lžou“ atd.

Paradoxně nejpodatřejší mi nakonec připadají úvodní informativní pasáže o AI v 1. kapitole, které jsou z hlediska argumentace i stylistiky lépe napsané než další dvě třetiny textu. Autor v nich přehledově vysvětluje historii vzniku AI nástrojů a kulturních debat, které je provází, a místy to doplňuje funkčně vlastními zkušenostmi a názory. Zároveň ale i k této části textu je možné mít výhrady: často chybí odkazy na zdroje u faktografických informací a některé části první kapitoly nepůsobí ve své krátkosti adekvátně s ohledem na představovanou oblast (jde o podkapitoly 1.4 až 1.7, kap. 1.6 o generování videa je ostatně viditelně zatím jen v poznámkách).

Z formálního hlediska je nutno zmínit, že v diplomové práci není jedna jediná správná bibliografická citace. V textu je spousta gramatických chyb, na některých místech až v takové míře, že je těžké rozluštit význam vět (to se týká hlavně 2. kapitoly). Co se týče použitých pramenů, tak text sice občas ožíví výstižný aforismus z Twitteru, ale de facto chybí akademická literatura týkající se samotného tématu AI a tvůrčích generativních nástrojů. Zábavné a vhodně ilustrující jsou některé doprovodné obrázky generované v Midjourney, ale na druhou stranu je jich v práci až nadužíváno.

Celkově vnímám tuto diplomovou práci jako promarněnou příležitost ponořit se hlouběji do tématu. Petrově naturelu vyhovuje podívat se na určité téma z více úhlů pohledu a kombinovat různé přístupy uvažování, na takový komplexnější typ textu je ale potřeba o to více času, aby bylo možné najít způsob, jak organicky propojit vlastní i cizí myšlenky v pevné logické návaznosti, která by mířila od něčeho k něčemu, držela se i přes kombinaci použitých zdrojů určité linie uvažování. V současné podobě je diplomová práce slibným prvotním sběrem materiálu, jenž obsahuje leckterá pozoruhodná fakta a myšlenky, který by ale potřeboval dále protřídit a zanalyzovat.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou D.

Datum: .....18. 1. 2023.....

Podpis: *Binda*.....